

Kidfluenszerek és gyermeki jogok: új kihívások a digitális korban

Kálmán Renáta, PhD, LLM
Adjunktus
Közjogi Intézet
SZTE ÁJTK

Kit tekintünk gyermekinfluenszernek?

Olyan 16 év alatti személy, aki közösségi média jelenlétet épített ki magának nézettség és interakciók generálása végett. (Gleinster, 2022)

Gyermek, aki online tartalmakban szerepel különböző közösségi média platformokon és gyakran szponzorok és márkákkal kötött partnerségek révén pénzt keres. (Shomai és mások, 2024)

Gyermekek, akik otthonukban és azon kívül dolgoznak, általában szüleik irányítása alatt, és akiket szervezetek alkalmaznak, hogy a közösségi médiában közzétett, a gyermekeket és tevékenységüket bemutató bejegyzésekkel népszerűsítsék márkáikat és szolgáltatásaikat. (Archer, Delmo, 2025)

Momfluencer vs momager

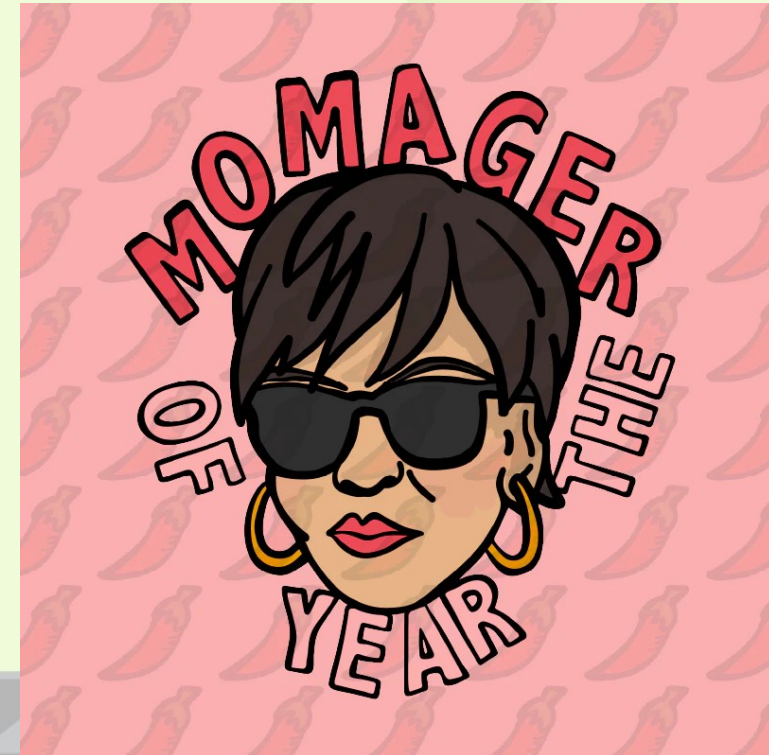
Momfluencer

Néhány, a közösségi médiában nagy követőszámmal rendelkező anya elkezdte gyermekeit márka kiterjesztésként használni, ami egy olyan jelenség, amikor híres/mikrohíres influencer szülők gyermekeiket saját személyes márkájuk kiterjesztésévé alakítják, kihasználva gyermekeik aranyosságát, vonzerejét és hírértékét, hogy pénzt keressenek és/vagy hírnevet szerezzenek. (Archer, 2019)

Momager

Szülő, aki kettős szerepet játszik, egyrészt gyermekének menedzsere, másrészt az édesanyja.

Momfluencer vs momager

Momfluencer

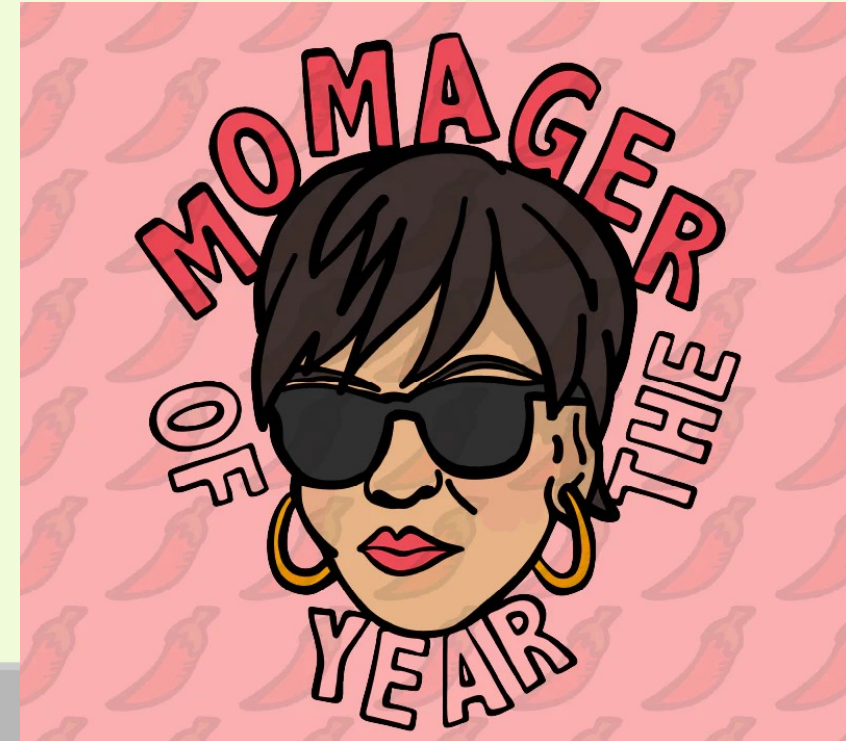
Néhány, a közösségi médiában nagy követőszámmal rendelkező anya elkezdte gyermekeit márka kiterjesztésként használni, ami egy olyan jelenség, amikor híres/mikrohíres influencer szülők gyermekeiket saját személyes márkájuk kiterjesztésévé alakítják, kihasználva gyermekeik aranyosságát, vonzerejét és hírértékét, hogy pénzt keressenek és/vagy hírnevet szerezzenek. (Archer, 2019)

**Családi
influenaszerek és
a sharenting?**

Momager

Szülő, aki kettős szerepet játszik, egyrészt gyermekének menedzsere, másrészt az édesanyja.

Ellentmondások

játék vagy munka

autonómia vagy szülői
kontroll

magánélet vagy
kereskedelmi sikerek

Ellentmondások

„d) olyan munkát, amely jellegénél fogva, vagy azon körülményektől fogva, amely között azt végzik, valószínűleg veszélyezteti a gyermekek egészségét, biztonságát vagy erkölcsét”
(ILO 182. Egyezmény a gyermekmunka legrosszabb formái, 3. cikk)

„A gyermekek csak játszanak, mi szülők vagyunk azok, akik keményen dolgoznak. Egyeztetünk partnerségekről, tartalmat gyártunk, a gyermekek csak szórakoznak”

Fantastic Adventures (Youtube csatorna): gyermekek oktatásának elhanyagolása, gyermekek bántalmazása (ütlegetés, molesztálás, éheztetés stb.)

Ellentmondások

Kidfluenszernek lenni egy másfajta házifeladat?

Mikor nem „forog” a felvétel?

Mi lesz veletek gyermeki jogok?

Véleménynyilvánítás szabadsága

„...minden őt érdeklő kérdésben szabadon kinyilváníthatja véleményét...” (CRC 12. cikk)

„... védeni kell a gyermekeket a cyberagressziótól és fenyegetésektől, a cenzúrától, az adatvédelmi jogsértésektől és a digitális megfigyeléstől.” (General comment No. 25.)

Magánszféra védelme

„A gyermeket nem szabad alávetni magánéletével ... kapcsolatban önkéntes vagy törvénytelen beavatkozásnak, sem pedig becsülete vagy jó hírneve elleni jogtalan támadásnak.” (CRC. 16. cikk)

„A gyermekek magánéletének védelme a digitális környezetben létfontosságú lehet olyan körülmények között, amikor a szülők vagy gondviselők maguk jelentik veszélyt a gyermek biztonságára...” (General comment No. 25.)

Mi lesz veletek gyermeki jogok?

Véleménynyilvánítás szabadsága

„Addig nem volt játék és szabadidő, amíg a közösségi média tartalmak el nem készültek.”

„Játékok nyitogatásához a szüleim megírták a szöveget, amit mondanom kellett.” (unboxing videók)

Magánszféra védelme

„A gyermeket nem szabad alávetni magánéletével ... kapcsolatban önkéntes vagy törvénytelen beavatkozásnak, sem pedig becsülete vagy jó hírneve elleni jogtalan támadásnak.” (CRC. 16. cikk)

„A gyermekek magánéletének védelme a digitális környezetben létfontosságú lehet olyan körülmények között, amikor a szülők vagy gondviselők maguk jelentik veszélyt a gyermek biztonságára...” (General comment No. 25.)

Mi lesz veletek gyermeki jogok?

Véleménynyilvánítás szabadsága

„...minden őt érdeklő kérdésben szabadon kinyilváníthatja véleményét...” (CRC 12. cikk)

„... védeni kell a gyermekeket a cyberagressziótól és fenyegetésektől, a cenzúrától, az adatvédelmi jogsértésektől és a digitális megfigyeléstől.” (General comment No. 25.)

Magánszféra védelme

„Óh Istenem, a kislányomból ma nő lett. Először menstruál.”

„A gyermekszínészek, amikor a munka után hazaérnek, tudják, hogy nem kell többé megjátszaniuk maguk ... de nekünk, új generációs gyermekeknek nincs otthonunk, ahova a nap végén hazamehetnénk és kikapcsolódhatnánk, hiszen a kamera az otthonunkban van. Olyan mintha minden egyes nap, minden órában a színpadon lennénk.”

Mi lesz veletek gyermeki jogok?

Pihenéshez, szabadidőhöz, játékhoz való jog

„... pihenéshez és a szabadidő eltöltéséhez, a korának megfelelő játékhoz és szórakoztató tevékenységekhez való jogát ...” (CRC 31. cikk)

„ ... a gyermekek által elérhető vagy rájuk hatást gyakorló digitális technológiák és szolgáltatások **javítsák a gyermekek kulturális, rekreációs és játék lehetőségeit.**” (General comment No. 25.)

Kizsákmányolással szembeni védelem

„ ...védelemben részesüljön a **gazdasági kizsákmányolás ellen, és ne legyen kényszeríthető** semmiféle kockázattal járó, **iskoláztatását veszélyeztető, egészségére, fizikai, szellemi, lelki, erkölcsi** vagy társadalmi fejlődésére **ártalmas munkára.**” (CRC 32. cikk)

„...megvédi a gyermeket **a jólétére bármilyen szempontból káros** kizsákmányolás bármely más formája ellen is” (CRC 36. cikk)

„A gyermekeket meg kell védeni a digitális környezettel kapcsolatos **jólétük bármely aspektusát sértő** mindenféle kizsákmányolástól.” (General comment No. 25.)

Mi lesz veletek gyermeki jogok?

Pihenéshez, szabadidőhöz, játékhoz való jog

„A lányom szinte minden második nap 21:00 és 3:00 között dolgozik a tartalmakon.”

„Reggel korán kellett kelni és pár videót forgatni a sulis előtt a követőimnek. Pihenni akartam, de a szüleim rábeszéltek, hogy csináljam meg.”

Kizsákmányolással szembeni védelem

„...védelemben részesüljön a **gazdasági kizsákmányolás ellen, és ne legyen kényszeríthető** semmiféle kockázattal járó, **iskoláztatását veszélyeztető, egészségére, fizikai, szellemi, lelki, erkölcsi vagy társadalmi fejlődésére ártalmas munkára.**” (CRC 32. cikk)

„...megvédi a gyermeket a **jólétére bármilyen szempontból káros kizsákmányolás bármely más formája ellen is**” (CRC 36. cikk)

„A gyermekeket meg kell védeni a digitális környezettel kapcsolatos **jólétük bármely aspektusát sértő** mindenféle kizsákmányolástól.” (General comment No. 25.)

Mi lesz veletek gyermeki jogok?

Pihenéshez, szabadidőhöz, játékhoz való jog

„... pihenéshez és a szabadidő eltöltéséhez, a korának megfelelő játékhoz és szórakoztató tevékenységekhez való jogát ...” (CRC 31. cikk)

„ ... a gyermekek által elérhető vagy rájuk hatást gyakorló digitális technológiák és szolgáltatások **javítsák a gyermekek kulturális, rekreációs és játék lehetőségeit.**” (General comment No. 25.)

Kizsákmányolással szembeni védelem

„Az idősebb férfiak több száz kommentet hagytak a kiskorú lányok oldalain, akik után sóvárogtak. Többek között olyanokat, mint „édes és érzéki” vagy „forró, mint a kávé.”

„Neo egyik 4 éves fiával szemben elkövetett „tréfa” során, úgy tett, mintha nem lenne ott, hogy elhozza az óvodából.” Ez a videó 54,1 milliós megtekintést ért el.

„Egyszer kaptam egy üzenetet egy idegentől az Instagramon, amelyben közölte, hogy tudja, hol lakom.”

Lehetséges következmények

- Bullying, cyberbullying
- Mentális problémák, szorongás, alacsony önértékelés
- Oktatás elhanyagolása
- Magánszféra elvesztése
- Gazdasági kizsákmányolás
- Szexuális kizsákmányolás
- Biztonsági kockázatok

Köszönöm a megtisztelő figyelmet!

kalman.renata@juris.u-szeged.hu

